

Asevelvollisena vammautuneiden tuki ry

Toimintakertomus 2024

Vuosi 2024 oli yhdistyksemme 17 kokonainen toimintavuosi. Yhdistys on rekisteröity yhdistysrekisteriin 27.2.2007 ja perustamiskirja on allekirjoitettu 23.11.2006.

Hallinto

Hallitukseen ovat kuuluneet puheenjohtaja Ilkka Kouri, varapuheenjohtaja Jyrki Laine, rahastonhoitaja Juha Penttinen, sihteeri Jan Johansson ja jäseninä Jorma Järveläinen, Esko Mattila, Patrick Häggblad ja Erno Jokinen.

Tilintarkastajana toimi KPMG Oy AB:n Mari Kaasalainen. Yhdistyksen kirjanpitoa hoitaa Nousiaisten tilikeskus oy, kirjanpitäjänä Salla Aavikko.

Yhdistyksellä on ollut osa-aikainen sosiaalipäällikkö. Päätehtävänä on asevelvollisena vammautuneiden ja heidän läheistensä neuvonta ja vertaistuki toimeentuloturvaan, hoitoon ja kuntoutukseen liittyvissä palveluissa sekä edunvalvonta. (Sosiaalipäällikön yksityiskohtainen tehtäväkuvaus kirjattiin alun perin hallituksen 8.1.2019 pitämän kokouksen pöytäkirjaan 1/2019.)

Sosiaalipäällikön tehtäviä on hoitanut VTT Jan Johansson. Sosiaalipäällikkö työskentelee omasta kodistaan käsin, koska yhdistys luopui vuoden 2022 alussa heikon taloudellisen tilansa takia Invalidiliiton keskustoimistolla sijainneesta yhden huoneen toimitilastaan.

Talous

Yhdistys sai toimintaansa varten Maanpuolustuksen kannatussäätiöltä 25 000 euroa ja Turvallisuuden tukisäätiöltä 5 000 euroa, joilla katettiin pääasiassa sosiaalipäällikön palkkakuluja sekä puhelin-, tietotekniikka-, toimistotarvike- ja matkakuluja. Jäsenmaksu oli 15 euroa henkilöjäseniltä ja 100 euroa kannatusjäseniltä. Alle 31-vuotiaat asevelvollisena vammautuneet jäsenet vapautettiin vuoden 2024 jäsenmaksusta.

Kokoukset

Vuosikokous pidettiin 19.9.2024 Helsingissä Invalidiliiton keskustoimistolla kokoustila -Oulussa. Fyysisesti paikalla oli yhdistyksen puheenjohtaja Ilkka Kouri ja sihteeri Jan Johansson sekä Jorma Järveläinen. Etäyhteydellä kokoukseen osallistuivat Juha Penttinen, Tanja Penttinen, Erno Jokinen, Esko Mattila, Jyrki Laine ja Patrick Häggblad. Hallitus kokoontui kokouksiin kaksi kertaa. Hallitus on pitänyt tiivistä yhteyttä sähköisin etäyhteyksin sekä sähköpostin ja puhelimen avulla keskustellen esiin nousseista asioista.

Jäsenistö

Jäsenmäärämme on vähentynyt 170 jäsenestä 169 jäseneen, joista naisia on 10. Jäsenmäärän vähennys johtuu runsaasta kuolleisuudesta vanhemman jäsenistömme keskuudessa, jota uusien jäsenten liittyminen yhdistykseen ei pystynyt täysin korvaamaan. Jäseniä on koko maan alueelta. Kannattajajäseniä oli vuoden lopussa 10. Yhdistys on ollut Invalidiliiton valtakunnallinen jäsenyhdistys vuodesta 2010. Yhdistyksemme jäsenet saavat jäsenetuna 10 kertaa vuodessa ilmestyvän IT-lehden, jonka sisältöön jäsenemme ovat olleet tyytyväisiä. Invalidiliiton jäsenilleen tarjoamat edut ovat myös meidän jäsentemme käytössä.

Vapaamuurarien Suomen suurloosi lahjoitti vuonna 2018 yhdistykselle 16 000 euroa asevelvollisena vammautuneiden kuntoutusta ja sitä tukevaa toimintaa varten. Vuoden 2024

aikana kuntoutusrahan käyttö jäi niukaksi. Rahaa kuntoutuksiin käytettiin 144 euroa ja näin ollen sitä jäi seuraaville vuosille vielä 6 330 euroa.

Yhdistyksen sosiaalipäällikkö on antanut asevelvollisena vammautuneille neuvontaa ja vertaistukea pääasiassa puhelimitse ja sähköpostitse. Vuoden aikana vammautuneilta varusmiehiltä ja heidän vanhemmiltaan on tullut useita kymmeniä yhteydenottoja muun muassa Valtiokonttorin, Kelan, hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystoimen, tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan ja vakuutusosikeuden kielteisistä korvauspäätöksistä.

Neuvonta koski vammautuneen toimentuloa 26 tapauksessa, hoitoa 18 tapauksessa, kuntoutusta 7 tapauksessa, apuvälineitä 4 tapauksessa, asumista 1 tapauksessa, henkilökohtaista apua 8 tapauksessa, liikkumista 4 tapauksessa ja muutoksenhakua Valtiokonttorin päätöksiin sekä korvaushakemuksissa avustamista 18 tapauksessa.

Osa tapauksista on ollut suhteellisen helposti hoidettavia tapauksisia, joissa selkeä neuvonta ja ohjeistus on auttanut viemään asioita eteenpäin. Monet tapauksista ovat kuitenkin olleet hyvin vaativia ja monimutkaisia, ja ne ovat vaatineet paljon selvittelyä ja lukuisia yhteydenottoja osapuolten välillä.

Ongelmat johtuvat pääasiassa suomalaisen sosiaaliturvan ansioperustaisesta luonteesta ja Suomen yleisen sosiaaliturvalainsäädännön pirstaleisuudesta. Tämä luo paljon epätietoisuutta ja tulkinnanvaraa säädöksistä suhteessa sekä sotilasvamma- ja sotilastapaturmalakeihin että Kelan maksamaan ansioperustaiseen sairauspäivärahaan ja vähimmäispäivärahaan sekä joissakin tapauksissa myös työeläkeyhtiöiden maksamaan työkyvyttömyyseläkkeeseen. Ongelmia on selvitetty yhteistyössä Valtiokonttorin, Kelan, hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystoimen, työeläkeyhtiöiden sekä Invalidiliiton lakimiesten kanssa.

Yhteydenottojen lukumäärässä on tapahtunut pientä kasvua suhteessa vuoteen 2023, mutta mitään suuria muutoksia ei ole tapahtunut. Kuitenkin erityisesti vertaistuen tarve keskustelun ja niin sanotun rinnalla kulkemisen muodossa on ollut kasvussa suhteessa aikaisempiin vuosiin.

Haasteita on aiheuttanut myös 21 hyvinvointialuetta ja Helsinki, joille kuntien sosiaali- ja terveyspalvelut siirrettiin 1.1.2023 alkaen. Hyvinvointialueiden toiminta on lähtenyt käyntiin yskähdellen. Kullakin hyvinvointialueella on hiukan erilainen toimintakulttuuri ja joillakin alueilla sosiaali- ja terveyspalvelut, ja palvelutarpeen arviointi toimivat ja toisissa eivät. Tämä on tietysti kokonaisyhteiskunnallisen tasa-arvon näkökulmasta epäoikeudenmukaista, koska palvelujen toimivuus riippuu pitkälti siitä, minkä hyvinvointialueen alueella asut. Sosiaalipäällikkö on selvittellyt pahimpia ongelmakohtia ja tutustunut eri hyvinvointialueiden toimintamalleihin.

Toisaalta 21 hyvinvointialuetta ja Helsinki on huomattavasti vähemmän kuin aikaisemmat yli 200 kuntaa tai kuntayhtymää, joissa jokaisessa tehtiin sosiaali- ja terveyspalvelujen päätöksiä ja palvelutarpeen arviointia enemmän tai vähemmän eri tavoilla.

Tiedotustoiminta

Jäsenkirjeitä on vuoden aikana lähetetty 2 kpl. Niille, joiden sähköpostiosoite on tiedossa, kirje on lähetetty sähköisesti ja muille kirjepostina.

Päätiedotuskanavana on ollut yhdistyksen www-sivut ja Facebook- ja Twitter-tilit. Facebookissa yhdistyksellä on 250 ja twitterissä 300 seuraajaa. Yhdistyksellä on sopimussyhteistyötä Varusmiesliiton kanssa tiedottamisen ja viestinnän kehittämisestä.

Yhteistoiminta sidosryhmien kanssa

Perinteisiä yhteistyötapaamisia (jotka katkesivat koronan vuoksi) puolustusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, Pääesikunnan, Sotilaslääketieteen laitoksen ja Valtiokonttorin kanssa ei saatu käynnistettyä vielä vuonna 2024, mutta näkymät yhteistyötapaamisten elvyttämiseen ovat hyvät ja asian tiimoilta on käyty keskusteluja Pääesikunnan ja Valtiokonttorin kanssa.

Tutkimushankkeemme ”Asevelvollisena tapahtuneen ja pysyvään invaliditeettiin johtaneen vammautumisen vaikutukset henkilön toimintakykyyn ja hyvinvointiin sekä yhteiskunnalliseen osallisuuteen” Invalidiliiton, Oulunkylän kuntoutuskeskuksen ja Helsingin yliopiston kanssa julkaistiin keväällä 2024.

Tutkimus sai hyvän vastaanoton. Puheenjohtaja ja sosiaalipäällikkö kävivät esittelemässä tutkimusta 31.5.2024 pääesikunnassa Puolustusvoimien henkilöstöjohdolle. Puheenjohtaja kävi esittelemässä tutkimusta Puolustusvoimien sosiaalikuraattoreille 28.8.2024. Puheenjohtaja ja sosiaalipäällikkö kävivät esittelemässä tutkimusta 2.12.2024 Valtiokonttorin henkilökunnalle.

Yhdistys järjesti yhdessä Kuntoutuskeskus Ruissalon kanssa infotilaisuuden asevelvollisena vammautuneille ja heidän läheisilleen. Tilaisuus järjestettiin Ruissalon kylpylässä 8.10.2024. Tilaisuus oli erittäin suosittu ja siihen osallistui yli 50 henkilöä. Esimerkiksi Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvelujen henkilöstöä oli runsaasti paikalla. Puolustusvoimia edusti palvelusturvaupseeri, everstiluutnantti Ville Rosenlund ja Valtiokonttoria palvelupäällikkö Tiina Kyttälä.

Yhdistyksemme hallituksen jäsen Jorma Järveläinen toimi vuonna 2024 Vakuutusoikeyden sivutoimisena jäsenenä asiaryhmässä sotilastapaturma-asiat. Yhdistyksemme hallituksen jäsen Juha Penttinen toimi vuonna 2024 Vakuutusoikeyden sivutoimisena jäsenenä asiaryhmässä sotilastapaturma-asiat.

Valtioneuvosto määräsi 28.11.2024 tekemällään päätöksellä toimikaudeksi 1.1.2025 – 31.12.2029 yhdistyksemme ehdotuksesta vakuutusoikeyden asiantuntijajäseneksi sotilasvamma-asioissa Jorma Järveläisen (31.8.2025 saakka) ja Marko Luhtalan sekä varajäseniksi Juha Penttisen ja Erno Jokisen. Sotilas- ja kriisinhallintatapaturma-asioissa asiantuntijajäseneksi Jorma Järveläisen (31.8.2025 saakka) ja Lasse Lehtosen sekä varajäseniksi Juha Penttisen ja Erno Jokisen.

Yhdistyksemme sosiaalipäällikkö toimi Invalidiliiton liittovaltuuston hallitukseen jäsenenä. Asevelvollisena vammautuneiden tuki ry ja sen toiminta on ollut vuonna 2024 aktiivisesti esillä Invalidiliitossa ja yhdistyksellä on hyvä yhteistyösuhde Invalidiliiton toimivaan johtoon ja henkilökuntaan.

Hallitus